

Seat No. : _____

DT-112

December-2025

B.Com., Sem.-III

CE-201 A : Cost Accounting-1

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ 2) 14
- (1) સ્થિર ખર્ચ અને ચલિત ખર્ચ
- (2) સમાન પડતર પદ્ધતિ
- (3) પડતરનાં હિસાબોના ગેરફાયદાઓ
2. એક કારખાનામાં માર્ચ, 2025 દરમિયાન માલસામાન “અ” અંગે આવક અને જાવકની માહિતી નીચે મુજબ છે : 14

તારીખ	વિગત	જથ્થો કિ.ગ્રા.	કુલ કિંમત ₹
1.3.2025	શરૂની બાકી	250	10,000
4.3.2025	ખરીદી	1,750	63,000
9.3.2025	ખરીદી	1,000	44,000
14.3.2025	પૂરો પાડેલ માલસામાન	1,200	—
16.3.2025	ખરીદી	200	10,000
20.3.2025	પૂરો પાડેલ માલસામાન	1,000	—
22.3.2025	ખરીદી	1,000	30,400
28.3.2025	પૂરો પાડેલ માલસામાન	1,500	—

તા. 14.3.2025 અને 20.3.2025ના રોજની જાવકની કિંમત નક્કી કરવા માટે અનુક્રમે “ફિફો” (FIFO) અને “લિફો” (LIFO) પદ્ધતિ અપનાવાઈ છે. જ્યારે તા. 22.3.2025નાં રોજથી જાવકનાં મૂલ્યાંકન માટે “ભારિત સરેરાશ પદ્ધતિ”નો ઉપયોગ કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું છે.

માલસામાનના સ્ટોકનું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

2. નીચેના જવાબ આપો : (કોઈપણ એક)

14

(1) ઈશાન્વી કંપની લિમિટેડ, અમદાવાદનાં રેકોર્ડમાંથી વર્ષ 2024 અને 2025 માટે નીચેના આંકડા લેવામાં આવ્યાં છે :

વિગત	2024	2025
સરેરાશ સ્ટોક ₹	(?)	40,000
શરૂઆતનો સ્ટોક ₹	40,000	(?)
ખરીદી ₹	2,07,000	(?)
વ્યવસ્થિત ખરીદી ₹	2,05,000	(?)
ફેરબદલી દર	(?)	9 વખત

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી શોધો :

2024નાં વર્ષ માટે

(A) માલસામાન ફેરબદલી દર

(B) માલસામાન ફેરબદલી મુદત

2025નાં વર્ષ માટે

(A) ખરીદી

(B) વ્યવસ્થિત ખરીદી

(2) ફિક્ષો અને લિક્ષો પદ્ધતિ વચ્ચે તફાવત આપો.

3. એક કામદારને એક કામ પૂરું કરવા માટે 240 કલાક આપવામાં આવે છે, પરંતુ તે કાર્ય 180 કલાકમાં પૂર્ણ કરે છે. તેને કલાકમાં ₹ 200નાં દરથી વેતન ચુકવવામાં આવે છે. ઉત્પાદનમાં માલસામગ્રીની પડતર ₹ 80,000 અને કારખાના પરીક્ષ ખર્ચ પ્રત્યક્ષ મજૂરીનાં 100% છે.

14

નીચેની યોજના મુજબ વસ્તુની કારખાના પડતર શોધો :

(i) કાર્ય વેતન યોજના

(ii) સમય વેતન યોજના

(iii) હેલ્સી પ્રીમિયમ યોજના

(iv) રોવેન પ્રીમિયમ યોજના

અથવા

3. નીચેના જવાબ આપો : (કોઈપણ એક)

14

(1) ટેલરની ભિન્ન વેતન દરની પદ્ધતિ

(2) મજૂર ફેરબદલી દર

4. એક કંપનીમાં ત્રણ ઉત્પાદન વિભાગો છે અને બે સેવા વિભાગો છે. કંપનીનાં ચોપડેથી નીચે જણાવેલ આંકડાઓ લેવામાં આવ્યાં છે :

14

(1)	ભાડું અને કરવેરા	₹ 20,000
(2)	સામાન્ય દીવાબત્તી	₹ 2,400
(3)	પરોક્ષ મજૂરી	₹ 6,000
(4)	પાવર	₹ 6,000
(5)	ચંત્રો પર ઘસારો	₹ 40,000
(6)	પરચૂરણ ખર્ચ	₹ 40,000

વધારાની માહિતી નીચે મુજબ છે :

નં.	વિગત	ઉત્પાદન વિભાગ			સેવા વિભાગ	
		A	B	C	D	E
1	રોકેલી જગ્યા (ચો. મી.)	2,000	2,500	3,000	2,000	500
2	વીજળીનાં પોઈન્ટ	10	15	20	10	5
3	પ્રત્યક્ષ મજૂરી (₹)	12,000	8,000	12,000	6,000	2,000
4	ચંત્રોના હોર્સ પાવર	60	30	50	10	—
5	ચંત્રોની કિંમત (₹)	60,000	80,000	1,00,000	5,000	5,000

સેવા વિભાગના ખર્ચાઓ નીચે મુજબ ફાળવવામાં આવે છે :

	A	B	C	D	E
D	40%	30%	20%	—	10%
E	30%	20%	40%	10%	—

તૈયાર કરો :

- (1) શિરોપરી ખર્ચની જુદા-જુદા વિભાગો વચ્ચે વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક.
- (2) સેવા વિભાગના ખર્ચની ઉત્પાદન વિભાગો વચ્ચે ફાળવણી દર્શાવતું પત્રક.

અથવા

4. નીચેના જવાબ આપો : (કોઈપણ એક)

14

- (1) પ્રવૃત્તિ આધારિત પડતર પદ્ધતિ સમજાવો.
- (2) અર્ધચલિત ખર્ચાઓના પૃથક્કરણની ઉચ્ચ નિમ્ન આંકની પદ્ધતિ કાલ્પનિક ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.

5. નીચે આપેલ પેટા પ્રશ્નોના એક કરતા વધુ જવાબો આપેલા છે. સાચો જવાબ નક્કી કરો : (કોઈપણ સાત) 14
- (1) કાગળ ઉદ્યોગમાં નીચેની પડતર પદ્ધતિ જોવા મળે છે :

(A) એકમ પડતર	(B) જોબ પડતર
(C) પ્રક્રિયા પડતર	(D) સેવા પડતર
 - (2) નીચેનામાંથી કઈ બાબત સેવા પડતર સાથે સુસંગત છે ?

(A) વાહન સેવા	(B) પુસ્તક પ્રકાશન
(C) ઈંટ ઉદ્યોગ	(D) મોટર ગેરેજ
 - (3) જાહેરાત ખર્ચ એ _____ ખર્ચ છે.

(A) વેચાણ વિતરણ પરોક્ષ	(B) કારખાના પરોક્ષ
(C) વહીવટી પરોક્ષ	(D) ઉપરોક્તમાંથી એકપણ નહીં
 - (4) નીચે આપેલ પદ્ધતિઓ પૈકી કઈ પદ્ધતિ પસંદગીના સ્ટોક પર નિયંત્રણ રાખવા પર પ્રયત્નો કેન્દ્રિત કરે છે ?

(A) માલસામાન ફેરબદલી દર	(B) એબીસી વિશ્લેષણ
(C) સતત માલસીલકની પદ્ધતિ	(D) સામયિક માલસીલકની પદ્ધતિ
 - (5) નીચેના પૈકી કયો ખર્ચ 'પેદાશ પડતર' ગણાય ?

(A) ઓફીસ સ્ટાફ પગાર	(B) જાહેરખબર ખર્ચ
(C) લોનનું વ્યાજ	(D) પરોક્ષ માલસામાન
 - (6) સૌથી વધુ ફાયદાકારક હોય તેવા માલની ખરીદીનો જથ્થો એટલે —

(A) ગુરુત્તમ જથ્થો	(B) આર્થિક વરદી જથ્થો
(C) લઘુત્તમ જથ્થો	(D) સરેરાશ જથ્થો
 - (7) ફ્લક્સ વિધિ (flux method) મુજબ સંયુક્ત મજૂર ફેરબદલી દર ગણતી વખતે નીચેનામાંથી કઈ બાબત ધ્યાન પર લેવાતી નથી ?

(A) નિવૃત્ત થયેલ કર્મચારીઓ
(B) ડિસમિસ કરાયેલ કર્મચારીઓ
(C) વિસ્તરણ યોજના હેઠળ નિમાયેલ કર્મચારીઓ
(D) જૂની જગ્યા પર નિમણૂક કરેલ કર્મચારીઓ
 - (8) _____ વેતન પ્રથામાં કામદારોને નફા અને સંચાલનમાં પણ ભાગ મળે છે.

(A) નફા ભાગ	(B) હેલસી
(C) સહભાગીદારી	(D) રોવેન
 - (9) પડતરના હિસાબોમાં ઓઈલ, ગ્રીસ વગેરેનો સમાવેશ _____ માં થાય છે.

(A) પ્રત્યક્ષ માલસામાન	(B) પ્રત્યક્ષ મજૂરી
(C) પરોક્ષ મજૂરી	(D) પરોક્ષ માલસામાન
 - (10) જો અલગ મીટર ન આપેલું હોય તો વીજળી ખર્ચ નીચેના પૈકી કઈ રીતે ફાળવાય ?

(A) હોર્સ પાવરનાં આધારે	(B) પ્રત્યક્ષ ખર્ચના આધારે
(C) પ્રત્યક્ષ માલસામાનના આધારે	(D) રોકેલી જગ્યાના આધારે

Seat No. : _____

DT-112

December-2025

B.Com., Sem.-III

CE-201 A : Cost Accounting-1

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. Write short notes : (Any Two) 14
- (1) Fixed Overheads and Variable Overheads
- (2) Uniform Costing System
- (3) Limitations of Cost Accounting
2. The following is a summary of receipts and issues of Material "A" in a factory during March, 2025 : 14

Date	Particulars	Quantity kgs.	Total Amount ₹
1.3.2025	Opening Balance	250	10,000
4.3.2025	Purchase	1,750	63,000
9.3.2025	Purchase	1,000	44,000
14.3.2025	Issued	1,200	—
16.3.2025	Purchase	200	10,000
20.3.2025	Issued	1,000	—
22.3.2025	Purchase	1,000	30,400
28.3.2025	Issued	1,500	—

The material issued on 14.3.2025 and 20.3.2025 were priced on "FIFO" and "LIFO" basis respectively. It was decided to price the issues by "Weighted Average Method" from 22.3.2025.

Prepare Stock Register for material.

OR

2. Give the answer of following : (Any One) 14
- (1) The following figures have been extracted from the record of Ishanvi Co. Ltd., Ahmedabad for the year 2024 and 2025 :

Particulars	2024	2025
Average stock ₹	(?)	40,000
Opening stock ₹	40,000	(?)
Purchase ₹	2,07,000	(?)
Adjusted purchases ₹	2,05,000	(?)
Turnover rate	(?)	9 times

From the above data find out :

For the year 2024

- (A) Material turnover rate
(B) Turnover period

For the year 2025

- (A) Purchase
(B) Adjusted purchase.

- (2) Explain the difference between FIFO Method and LIFO Method.
3. A worker has been allowed to complete a work in 240 hours, but he completes the work in 180 hours. Labour rate per hour is ₹ 200. If cost of material is ₹ 80,000 and factory overheads are 100% of direct labour, find out factory cost as per following methods : 14
- (i) Piece Rate System
(ii) Time Wage Plan
(iii) Halsey Premium Plan
(iv) Rowan Premium Plan

OR

3. Give the answer of following : (Any One) 14
- (1) Taylor's Differential Piece wage system.
(2) Labour Turnover Rate

4. In one company there are three production departments and two service departments. The following figures are available from its books :

14

- (1) Rent and Rates ₹ 20,000
 (2) General Lighting ₹ 2,400
 (3) Indirect Labour ₹ 6,000
 (4) Power ₹ 6,000
 (5) Depreciation on Machine ₹ 40,000
 (6) Misc. Expenses ₹ 40,000

The following was additional information :

No.	Particulars	Production Depts.			Service Depts.	
		A	B	C	D	E
1	Area occupied (sq. m.)	2,000	2,500	3,000	2,000	500
2	Light Points	10	15	20	10	5
3	Direct Labour (₹)	12,000	8,000	12,000	6,000	2,000
4	Horse Power of Machine	60	30	50	10	—
5	Cost of Machines (₹)	60,000	80,000	1,00,000	5,000	5,000

The expenses of Service Departments are allocated as under :

	A	B	C	D	E
D	40%	30%	20%	—	10%
E	30%	20%	40%	10%	—

Prepare :

- (1) Statement of distribution of overheads to various departments.
 (2) Statement of distribution of expenses of service departments to production departments.

OR

4. Give the answer of following : (Any One)

14

- (1) Explain the Activity Based Costing.
 (2) Explain with imaginary example the High and Low Points Method for separation of semi-Variable Overheads.

5. In the following sub-questions, more than one answer is given, select the correct answer : (Any **Seven**)

14

- (1) In paper industry following cost method is applied -
(A) Unit Cost (B) Job Cost
(C) Process Cost (D) Operating Cost
- (2) From the following which item is relevant to operating costing ?
(A) Vehical service (B) Book publication
(C) Brick industry (D) Motor garrage
- (3) Advertisement is _____ expenses.
(A) Selling and distribution indirect
(B) Factory indirect
(C) Administrative indirect
(D) None of the above
- (4) Which of the following methods of stock control aims at concentrating efforts on selected items of materials ?
(A) Materials turnover rate (B) ABC analysis
(C) Perpetual inventory system (D) Periodic inventory system
- (5) Which one of the following is a 'Product Cost' ?
(A) Office Staff Salary (B) Advertising cost
(C) Interest on Loan (D) Indirect Materials
- (6) Most Profitable Quantity to purchase is called -
(A) Maximum Quantity (B) Economical Ordering Quantity
(C) Minimum Quantity (D) Average Quantity
- (7) Which of the following items is not taken into consideration while calculating labour turnover rate as per Flux method ?
(A) No. of employees retired
(B) No of employees dismissed
(C) No. of employees appointed under expansion plan
(D) No. of employees appointed on existing posts
- (8) From which of the following incentive wages system, worker also gets share in the profit and management ?
(A) Profit sharing (B) Halsey wages system
(C) Co-Partnership (D) Rowen wages system
- (9) In the Cost Accounts, cost of oil, grease is included in -
(A) Direct Materials (B) Direct Labour
(C) Indirect Labour (D) Indirect Materials
- (10) If a separate meter is not allocated, electricity cost will be apportioned according to -
(A) Horse power (B) Direct cost
(C) Direct material (D) Area occupied